

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.10, No.1, 2015, pp.318-328

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา)

AN ANALYSIS OF PARENTS' OPINIONS TOWARDS LIFE SKILLS OF PRESCHOOLERS
AT THE DEMONSTRATION SCHOOL OF SILPAKORN UNIVERSITY
(EARLY YEAR AND ELEMENTARY)

นางสาวมุจลินท์ กลิ่นทวล*

Mujalin Klinhaul

ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ**

Asst. Prof. Worawan Hemchayart, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะทางสังคม การช่วยเหลือตนเอง และการคิดแก้ปัญหา ตัวอย่างประชากร คือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557 จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน คือ (1) ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การแสดงสีหน้าท่าทางดีใจเมื่อทำอะไรได้สำเร็จ (2) ด้านการช่วยเหลือตนเอง รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนุกกับการเล่นและการออกกำลังกายกลางแจ้ง (3) ด้านทักษะทางสังคม รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสามารถเข้าแถวรอคอยได้โดยไม่แซงเพื่อนหรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (4) ด้านการคิดแก้ปัญหา รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เมื่อแก้ปัญหาด้วยตนเองไม่สำเร็จ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: meanie_meanz@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to analyze parents' opinions towards life skills of preschoolers at the demonstration school of Silpakorn University (Early Year and Elementary) in 4 aspects: self-concept, social skills, self-help skills, and problem solving skills. The sample group was 108 parents of preschooler studying in the second semester of the 2014 academic year. The research instrument was a questionnaire form. The data were analyzed by means, and standard deviation.

The research findings found that overall of the parents' opinions toward life skills of preschoolers was in the level of well performed. Each aspect, having the highest means, was described as follow:

(1) self-esteem: showing facial expression when accomplishing something; (2) self-help skills: enjoying outdoor activities and exercise; (3) social skills: having an ability to queue up without showing the aggressiveness; and (4) problem solving skills: asking for assistance from adult when unsuccessfully solved the problem by himself

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของผู้ปกครอง/ ทักษะชีวิต/ เด็กวัยอนุบาล

KEYWORDS: PARENTS' OPINIONS/ LIFE SKILLS/ PRESCHOOLERS

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยเฉพาะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีอันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างต่อเนื่อง การที่จะใช้ชีวิตอยู่บนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุขนั้นต้องอาศัยความสามารถในการปรับตัวให้พร้อมที่จะเผชิญปัญหาและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา สิ่งที่เป็นตัวช่วยในการรับรู้และตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้นั้นก็คือ ทักษะชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักปรับตัวและใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ที่ได้ให้ความหมายของทักษะชีวิตว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต จะเห็นว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่จะทำให้ก้าวทันอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ให้ไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข โดยอาศัยการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจ เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการพัฒนาชีวิตมนุษย์นั้นจำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ระดับอนุบาล เพื่อให้เด็กมีรากฐานชีวิตที่ดีพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาต่อไปในอนาคต นอกจากนี้โครงการการศึกษาเพื่อปวงชน หรือ Education for all ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประเทศที่ร่วมลงนามทำตามข้อตกลงขององค์การสหประชาชาติยังได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องทักษะชีวิตให้แก่เด็กและเยาวชนอีกด้วย ซึ่งจากการนำเสนอรายงานการศึกษาเพื่อปวงชนของประเทศไทย ในภาพรวมประเทศไทยปรากฏผลการดำเนินงานในเป้าหมายที่ 3 การพัฒนาด้านทักษะของเยาวชนและผู้ใหญ่ โดยประเทศไทยส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยให้โอกาสกับทุกกลุ่มอายุให้มีทักษะต่างๆ และการพัฒนาที่เหมาะสม รวมถึงการมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงาม ทั้งนี้ ทักษะชีวิตได้บรรจุเป็นเนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการด้วย ซึ่งจะเห็นว่าทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของไทยและทั่วโลก

สำหรับทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลนั้น National Childcare Accreditation Council (2009) ซึ่งเป็นหน่วยงานแห่งชาติที่มีบทบาทด้านการดูแลเด็กของประเทศออสเตรเลีย ได้กล่าวถึง เด็กวัยอนุบาลว่าเป็นช่วงของชีวิตเป็นวัยเริ่มต้นที่จะพัฒนาในด้านต่างๆ รวมถึงการทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้รอบด้าน โดยที่การเล่นของเด็กเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ข้อตกลง กฎ กติกา เด็กในช่วงวัยนี้เป็นวัยที่เริ่มรู้จักการทำงานและการเล่นด้วยกัน รวมถึงการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ๆ เป็นการเริ่มต้นการพัฒนาการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นและเกิดการยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การเล่นและการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางไปสู่การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับคนอื่นมากขึ้นส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ และเด็กสามารถคาดเดาและแก้ปัญหาในายหน้าได้อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย แม้ว่าทักษะชีวิตของเราจะพัฒนาไปตลอดชีวิต แต่ว่าพื้นฐานที่สำคัญจะเริ่มที่ช่วงต้นของชีวิต ตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กวัยอนุบาล ซึ่งหมายถึง เด็กที่มีอายุ 3 - 6 ปี เป็นวัยที่เริ่มต้นการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กจะเริ่มการเรียนรู้ระเบียบ กฎเกณฑ์ จากการเล่นและการทำงานร่วมกัน รวมถึงการแบ่งปัน เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน เป็นจุดเริ่มต้นที่เด็กจะเข้าใจในเรื่องการเคารพซึ่งกันและกัน ความเท่าเทียมและความเสมอภาคกัน เด็กวัยนี้จะพัฒนาความพร้อมด้านต่างๆไปสู่ความสามารถใหม่ๆ National Childcare Accreditation Council (2009) ได้กล่าวถึง ทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลว่าประกอบไปด้วย

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง คือ การเห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและสิ่งต่างๆรอบตัว ทำให้เกิดความมั่นใจที่จะเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ท้าทาย ซึ่งเด็กจะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น พึงพอใจในตนเอง ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการสอนให้เด็กรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในความเป็นตัวตนของผู้อื่น

2. ทักษะทางสังคม คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นที่อยู่รอบตัว ซึ่งมีความจำเป็นและเป็นส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต การปฏิสัมพันธ์และการเล่นกับเด็กคนอื่นและผู้ใหญ่ ทั้งนี้ผู้ใหญ่ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเห็นถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้ความเคารพซึ่งกันและกันกับบุคคลอื่น การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็กเมื่อเขาอยู่กับคนอื่นและรู้จักปรับตัว เรียนรู้ที่จะเข้าใจความรู้สึกของตนเองและแสดงออกอย่างเหมาะสม เข้าใจความรู้สึกของคนอื่น เรียนรู้ทักษะในการเล่นร่วมกันและการแบ่งปันกัน สนับสนุนให้เด็กแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์

3. การช่วยเหลือตนเอง คือ การที่เด็กสามารถทำสิ่งต่างๆได้ด้วยตนเอง ช่วยเหลือเพื่อนและผู้ใหญ่ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองด้วย การสนับสนุนให้เด็กช่วยเหลือตนเองนั้น ทำได้โดย เปิดโอกาสให้เด็กทำสิ่งต่างๆ โดยผู้ใหญ่คอยให้กำลังใจ ชื่นชมในความพยายามของเด็ก แม้ว่าจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ตาม ให้เวลาเด็กมากพอที่เด็กจะทำสิ่งต่างๆ ในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆด้วยตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร รวมถึงการดูแลสุขอนามัยของตนเองและการดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย โดยผู้ใหญ่เปิดโอกาสให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเองมากที่สุด หลีกเลี่ยงการให้งานที่ยากเกินไป ซ้ำซ้อนเกินไป หรือให้งานใหม่ๆแก่เด็กจนมากเกินไป

4. การคิดแก้ปัญหา คือ ความสามารถในการจัดการปัญหาและเหตุการณ์ที่ไม่คุ้นเคย การสร้างทางเลือกและตัดสินใจเป็นความสามารถทางทักษะชีวิต ซึ่งสามารถส่งเสริมเด็กได้โดยสนับสนุนให้เด็กสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว ให้เด็กใช้วัสดุปลายเปิดต่างๆที่สามารถเล่นและใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ และหลากหลายวัตถุประสงค์ ถามเด็กด้วยคำถามปลายเปิด เพื่อให้โอกาสเด็กในการคาดเดาคำตอบ และแสดงความคิดเห็น

อย่างอิสระ ให้โอกาสเด็กในการทดลองทำสิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทาย เพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาความเข้าใจ ทดสอบความสามารถในการคาดเดาผลที่จะเกิดขึ้นและพัฒนาไปสู่ความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

การศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทักษะชีวิตสามารถสรุปได้ว่า ทักษะชีวิตเป็นสิ่งที่เด็กต้องเรียนรู้ตั้งแต่ในช่วงวัยอนุบาลเนื่องจากเป็นวัยที่พัฒนาการในทุกๆ ด้านกำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเด็กในวัยนี้เป็นช่วงวัยที่เปิดรับสิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ พร้อมจะรับการปลูกฝังและพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี รวมถึงฝึกฝนทักษะต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปรับตัวต่อการดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลนั้น ประกอบไปด้วย ความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะทางสังคม การช่วยเหลือตนเองและการคิดแก้ปัญหา

ในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา มีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะชีวิตอย่างกว้างขวางในทุกมิติ ทั้งทักษะชีวิตของเด็กและเยาวชนในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ตลอดจนทักษะชีวิตของผู้ประกอบอาชีพในสาขาต่างๆ ด้วย สำหรับทักษะชีวิตในเด็กวัยอนุบาลนั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากวัยนี้จะเป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตในระดับที่สูงขึ้นต่อไป การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะชีวิตในเด็กวัยอนุบาลนั้นมีผู้ศึกษาไว้ในหลายลักษณะ ได้แก่ การวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กวัยอนุบาล เช่น การนำกระบวนการสอนโดยใช้วรรณกรรม การนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือโดยการร่วมงานอย่างร่วมรู้สึกระหว่างครูและผู้ปกครอง ซึ่งวิธีการเหล่านี้สามารถใช้พัฒนาทักษะชีวิตด้านต่างๆ ให้กับเด็กวัยอนุบาลได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (2556) ได้ทำการวิจัยและรวบรวมทักษะชีวิตที่จำเป็นต้องพัฒนาให้แก่เด็กปฐมวัยมี 17 ทักษะ ประกอบด้วย การช่วยเหลือตนเองและบุคคลอื่น การทำงานร่วมกับคนอื่น การวางแผนในการทำงาน การแก้ปัญหาต่างๆ การสื่อสารความคิดของตนเองให้บุคคลอื่นเข้าใจ มารยาทในการรับประทานอาหาร การปฏิบัติตนให้เหมาะสมในที่สาธารณะ การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลตามวัย การบอกเวลา การดูแลสุขภาพของตนเอง การจัดการกับความเครียด การแต่งตัวได้ด้วยตนเอง การอ่านสัญลักษณ์ในชุมชน การใช้โทรศัพท์ การเดินทางด้วยยานพาหนะ การซื้อของและการใช้เงิน โดยที่ครูเป็นผู้พัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กได้โดยการบูรณาการในกิจวัตรประจำวันผ่านกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม และกิจกรรมจะบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นให้แก่เด็กปฐมวัยได้ดีที่สุด คือ บทบาทสมมติ การให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง การศึกษานอกสถานที่ตามแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและโครงการสนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิตต่างๆ

การศึกษายังเกี่ยวกับทักษะชีวิตในเด็กวัยอนุบาลที่กล่าวมาข้างต้นนั้นต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งล้วนแต่เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อหาวิธีการในการส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับเด็กวัยอนุบาลในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย หากแต่ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ทำเพื่อสำรวจทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลเลย ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะทำการศึกษาว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลอย่างไร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองเป็นบุคคลที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก มีความใกล้ชิด รู้จักและเข้าใจเด็กเป็นอย่างดี ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับเด็กเป็นอย่างมาก การพัฒนาเด็กให้มีทักษะชีวิตนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน เพื่อให้เด็กมีทักษะชีวิตที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบันที่มีกระแสของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ยึดแนวปรัชญาวิธีดำเนินการการจัดประสบการณ์ตามวิถีทางแห่งการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมและการส่งเสริมพัฒนาการเด็กภายใต้ความแตกต่างระหว่างบุคคล ประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก

รวมถึงส่งเสริมทักษะชีวิตให้แก่เด็กผ่านการจัดกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละวัน และมีกลุ่มผู้ปกครองเด็กที่ให้ความสนใจและมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างใกล้ชิด โดยครูและผู้ปกครองได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะต่างๆ ของเด็กและมีติดตามผลจากการพูดคุยและสนทนาและการสื่อสารโดยการเขียนสมุดสารสัมพันธ์บ้านโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์กับการพัฒนาเด็กต่อไป

คำถามการวิจัย

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลอย่างไร

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ทักษะทางสังคม การช่วยเหลือตนเอง และการคิดแก้ปัญหา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้มาจากการศึกษาทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล (National Childcare Accreditation Council, 2009) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดเพื่อสังเคราะห์ประเด็นย่อยและนำมาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
ทักษะชีวิต ของเด็กวัยอนุบาล	1. ความภาคภูมิใจในตนเอง	1.1 ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง
		1.2 ความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น
		1.3 การเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล
	2. ทักษะทางสังคม	2.1 การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กด้วยกัน
		2.2 การปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่
		2.3 การปรับตัวทางสังคม
	3. การช่วยเหลือตนเอง	3.1 การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน
		3.2 การดูแลสุขอนามัย
		3.3 การปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยของตนเอง
	4. การคิดแก้ปัญหา	4.1 การรู้จักปัญหา
		4.2 การตัดสินใจ
		4.3 การจัดการกับปัญหา

2. ประชากรและตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากรคือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) จำนวน 147 คน

2.2 ตัวอย่างประชากรคือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาลที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) จำนวน 108 คน โดยขนาดตัวอย่างประชากรอ้างอิงจาก Krejcie and Morgan (อ้างถึงในวรรณิ แกมเกตุ, 2551) ทั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเลือกตัวอย่างแบบกำหนดโควตาในแต่ละระดับชั้นได้ผู้ปกครองเด็กอนุบาลรวม 36 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การคัดเลือกตัวอย่างประชากร

ระดับชั้น	ประชากร	ตัวอย่างประชากร
อนุบาลชั้นปีที่ 1	49	36
อนุบาลชั้นปีที่ 2	49	36
อนุบาลชั้นปีที่ 3	49	36
รวม	147	108

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็ก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งระดับการปฏิบัติ เป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำทุกครั้ง หรือทุกครั้งเมื่อมีโอกาส
- 4 หมายถึง ปฏิบัติเกือบทุกครั้ง หรือเกือบทุกครั้งเมื่อมีโอกาส
- 3 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือเป็นบางครั้งเมื่อมีโอกาส
- 2 หมายถึง ปฏิบัตินานๆครั้ง หรือนานๆ ครั้งเมื่อมีโอกาส
- 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติเลย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้บริหารโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล ให้กับคุณครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 แจกให้กับผู้ปกครองที่เป็นตัวอย่างประชากรด้วยตนเอง

4.3 รับแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลคืนจากคุณครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ด้วยตนเอง โดยได้กลับคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 108 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หา ค่าร้อยละ และนำเสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์การ แปลความหมาย 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีทักษะชีวิตอยู่ในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีทักษะชีวิตอยู่ระดับควรปรับปรุง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการเรียบเรียงคำตอบและจัดเป็นหมวดหมู่ตามความถี่ แล้วนำเสนอผลในรูปความเรียงตามประเด็น

ผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.48 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.30 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.11 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 49.07 และมีความสัมพันธ์กับเด็กคือเป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 79.63

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล

ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.29$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ทุกด้านอยู่ในระดับดี ($4.17 \leq \bar{x} \leq 4.45$) เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละด้านตามลำดับพบว่า

2.1 ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.45$) โดยรายการที่อยู่ในระดับดีมากมีสามรายการ ได้แก่ การแสดง สีนหน้าทำทางดีใจเมื่อทำอะไรได้สำเร็จ ($\bar{x} = 4.87$) การสนใจพูดคุยหรืออวดผลงานที่ตนทำอย่างมีความสุข ($\bar{x} = 4.66$) และการร่วมเล่นกับเพื่อนได้ทั้งเพื่อนผู้หญิงและเพื่อนผู้ชาย ($\bar{x} = 4.62$) ตามลำดับ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การสนทนาหรือพูดคุยถึงพฤติกรรมที่ดีของเพื่อน ชื่นชมผลงานของเพื่อนหรือสิ่งที่เพื่อน ทำได้สำเร็จ ($\bar{x} = 4.15$)

2.2 ด้านการช่วยเหลือตนเอง ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.34$) โดยรายการที่อยู่ในระดับดีมากมีสามรายการ ได้แก่ การสนุกกับการเล่นและการออกกำลังกายกลางแจ้ง ($\bar{x} = 4.85$) การสวมรองเท้าเมื่อต้องออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน ($\bar{x} = 4.68$) และการหยุดหรือจูงมือผู้ใหญ่เมื่อต้องข้ามถนนหรืออยู่ในที่สาธารณะที่มีคนพลุกพล่าน ($\bar{x} = 4.60$) ตามลำดับ และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การเก็บของเล่นหรือข้าวของเครื่องใช้ของตนเองเข้าที่ โดยไม่ต้องเตือน ($\bar{x} = 3.91$)

2.3 ด้านทักษะทางสังคม ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.19$) โดยรายการที่อยู่ในระดับดีมากมีรายการเดียว ได้แก่ การสามารถเข้า

แถวรอยยิ้มได้โดยไม่แฉ่งเพื่อนหรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ($\bar{x} = 4.60$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การแสดงความเคารพและกล่าวทักทายผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด โดยไม่ต้องมีการตักเตือน ($\bar{x} = 3.95$)

2.4 ด้านการคิดแก้ปัญหา ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.17$) โดยมีรายการที่อยู่ในระดับดีมากมีรายการเดียว ได้แก่ การรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เมื่อแก้ปัญหาด้วยตนเองไม่สำเร็จ ($\bar{x} = 4.56$) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การร้องไห้หรือแสดงพฤติกรรมวิตกกังวล เมื่อพบหรือเผชิญปัญหา ($\bar{x} = 3.70$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในด้านความภาคภูมิใจในตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่หากพิจารณารายละเอียดแล้ว รายการทักษะชีวิตในด้านดังกล่าวที่ปรากฏอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ การแสดงสีหน้าท่าทางดีใจเมื่อทำอะไรได้สำเร็จ การสนใจพูดคุยหรืออวดผลงานที่ตนทำอย่างมีความสุข และการร่วมเล่นกับเพื่อนได้ทั้งเพื่อนผู้หญิงและเพื่อนผู้ชาย โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การแสดงสีหน้าท่าทางดีใจเมื่อทำอะไรได้สำเร็จ นั้นแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่เด็กสามารถแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกของเด็กที่เห็นได้ง่ายในการใช้ชีวิตประจำวัน ผู้ปกครองที่ใกล้ชิดเด็กจึงสามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับประไพประดิษฐ์สุขถาวร (2555) ที่ได้กล่าวถึง การแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กว่า เด็กวัยอนุบาลจะแสดงออกด้านอารมณ์เด่นชัดขึ้น เวลาดีใจ เสียใจ โกรธ หรือกลัว ก็จะแสดงอารมณ์ออกมาเต็มที่ ได้แก่ กระโดด กอด ตบมือ วิ่งว้าย ร้องไห้เสียงดัง ทูต ขว้างปาสิ่งของ ไม่พอใจเมื่อถูกห้าม ช่องทางในการแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกของเด็กจึงทำผ่าน สีหน้า ท่าทางและการกระทำได้ดีกว่าการสื่อสารด้วยการพูดคุยสนทนา ซึ่งสอดคล้องกับจากผลการวิจัยนี้ ที่พบว่า การสนทนาหรือพูดคุยถึงพฤติกรรมที่ดีของเพื่อน ชื่นชมผลงานของเพื่อนหรือสิ่งที่เพื่อนทำได้สำเร็จ เป็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กยังใช้การสื่อสารด้วยการพูดคุยสนทนาได้ไม่ดีนัก และการที่ได้ก็จะแสดงออกด้วยการสื่อสารทางการพูดคุย รวมถึงการพูดคุยถึงเพื่อนนั้นจะต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่สื่อสารด้วยเป็นตัวช่วย เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดและถ่ายทอดออกมาด้วยภาษาพูดได้อย่างคล่องแคล่ว

2. ด้านการช่วยเหลือตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กอนุบาลในด้านการช่วยเหลือตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่หากพิจารณารายละเอียดแล้วปรากฏว่า การสนุกกับการเล่นและการออกกำลังกายกลางแจ้งอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเล่นเป็นการปลดปล่อยพลังอย่างสนุกและเป็นธรรมชาติของเด็ก สอดคล้องกับ พัฒนา ชัชพงศ์ (2555) ที่ได้กล่าวถึง ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ว่า เด็กจะต้องใช้พลังงานในการทำกิจกรรมต่างๆ แล้วจึงนำพลังงานที่เหลือมาใช้ในการเล่น การออกกำลังกายกลางแจ้งก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เด็กได้มีโอกาสได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายและใช้พลังงานในการเล่นเป็นการนำพลังงานเหลือใช้มาระบายออก และยังส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กด้วย นอกจากนี้ จากผลการวิจัยยังพบว่า การเก็บของเล่นหรือข้าวของเครื่องใช้ของตนเองเข้าที่โดยไม่ต้องเตือนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เด็กไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เมื่อเด็กมาอยู่ที่โรงเรียน เด็กจะได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองและการปฏิบัติกิจกรรมโรงเรียนที่จัดไว้เป็นระบบ รวมถึงการปฏิบัติตามข้อตกลงต่างๆ

ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง โดยครูจะให้การเสริมแรงในการกระตุ้นเด็ก แต่เมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอาจยังไม่เป็นระบบนัก ผู้ปกครองอาจจะยังไม่ได้กำหนดเวลาหรือสร้างข้อตกลงที่ชัดเจนและขาดการกระตุ้นให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จาญพัจน์ มงคลวัจน์ (2557) ที่ได้ศึกษาถึงบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในด้านการเปิดโอกาสให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในสังคมและการดูแลความปลอดภัยของตนเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลางซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเปิดโอกาสให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองเท่าที่ควร ดังนั้นผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสในการช่วยเหลือตนเอง นอกจากนี้ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างให้กับเด็กในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่างๆ ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากการเลียนแบบพฤติกรรมที่พบเห็น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของเบนดูรา Bandura (1969) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กเรียนรู้ด้วยการสังเกตและเลียนแบบ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับเด็กสามารถช่วยให้เด็กยึดถือเป็นแบบอย่างและปฏิบัติตามได้ เด็กต้องปฏิบัติซ้ำๆ จนเป็นนิสัย ดังนั้นทั้งบ้านและโรงเรียนควรมีการปฏิบัติไปในเป็นแนวทางเดียวกัน

3. ด้านทักษะทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในด้านทักษะทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับดี แต่หากพิจารณารายละเอียดแล้วปรากฏว่า การสามารถเข้าแถวรอคอยได้โดยไม่แซงเพื่อนหรือแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เด็กได้รับการฝึกฝนการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมและเรียนรู้การปรับตัวที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นจากการมาโรงเรียน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไปในอนาคต สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2556) ได้กล่าวถึง พัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัยอนุบาลว่า พัฒนาการทางสังคมของเด็กนั้น มักจะขึ้นอยู่กับกรอบเลี้ยงดูทางบ้าน บางครอบครัวมักจะสนับสนุนและให้แรงเสริมพฤติกรรมของเด็กที่เรียบร้อยและเงียบ บางครอบครัวให้แรงเสริมพฤติกรรมที่ค่อนข้างก้าวร้าว แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ความรักและความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากพ่อแม่ ทำให้เด็กกล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กบางคนมาจากบ้านที่พ่อแม่ใช้อำนาจและใช้การขู่ทำโทษตลอดเวลา ทำให้เด็กกลัวไม่กล้าที่จะอยู่ใกล้ เมื่ออยู่โรงเรียน เด็กก็อาจจะพยายามหลีกเลี่ยงที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่หรือเพื่อน ทั้งนี้จะเห็นว่า เด็กแต่ละคนก็มาจากแต่ละครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันและเด็กวัยอนุบาลเป็นช่วงเริ่มต้นที่เด็กออกจากบ้านเข้ามาสู่สังคมใหม่คือ โรงเรียน ซึ่งเด็กต้องใช้เวลาในการปรับตัวเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า รายการทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในด้านทักษะทางสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การแสดงความเคารพและกล่าวทักทายผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด โดยไม่ต้องมีการตักเตือน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความคุ้นเคยกันระหว่างเด็กและผู้ปกครอง ส่วนใหญ่แล้วขณะอยู่ที่บ้านเด็กและผู้ปกครองจะอยู่ด้วยกันโดยตลอด จึงอาจจะเลยไม่ได้ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการแสดงความรักและทักทายผู้ใหญ่เท่าที่ควรนัก แต่เนื่องจากการพฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการแสดงออกถึงมารยาทตามวัฒนธรรมไทย ครูและผู้ปกครองจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก โดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับเด็ก รวมถึงกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติซ้ำๆ จนเป็นนิสัย และจากผลการวิจัยนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ทักษะชีวิตด้านทักษะทางสังคมมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างมาก เนื่องจากทักษะชีวิตของเด็กในวัยอนุบาลในด้านนี้ที่อยู่ในระดับดีมากมีเพียง 1 รายการเท่านั้น ดังนั้นครูจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตในด้านทักษะทางสังคมให้กับเด็กมากขึ้น เด็กวัยอนุบาลจะใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขขึ้นอยู่กับ

กับพื้นฐานที่มาจากความต้องการทางร่างกายและจิตใจต้องได้รับการตอบสนองอย่างอบอุ่นจากพ่อแม่ และบุคคลใกล้ชิด ครูเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมทักษะทางสังคมที่เหมาะสมให้กับเด็ก โรงเรียนก็เป็นอีกสังคมหนึ่งที่เด็กมีความใกล้ชิด เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้การปฏิบัติตนในสังคมเมื่อมาโรงเรียน หากครูให้ความสำคัญและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับเด็กย่อมส่งผลต่อให้เด็กสามารถปฏิบัติตนต่อเพื่อนผู้ใหญ่ และสามารถปรับตัวทางสังคมได้เป็นอย่างดี ครูจึงควรสังเกตพฤติกรรมของเด็ก ถ้าพบเด็กที่มีปัญหาด้านการปรับตัวทางสังคมก็ควรหาวิธีช่วย โดยพยายามให้แรงเสริมด้วยการชมเชยเวลาที่เด็กเล่นกับเพื่อน และจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่มากขึ้น

4. ด้านการคิดแก้ปัญหา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อทักษะชีวิตในด้านการคิดแก้ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณารายละเอียดแล้วปรากฏว่า การรู้จักขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ เมื่อแก้ปัญหาด้วยตนเองไม่สำเร็จอยู่ในระดับดีมากเพียงรายการเดียว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีเวลาที่จะดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดและผู้ปกครองส่วนหนึ่งมีพี่เลี้ยงไว้สำหรับคอยช่วยเหลือเด็กที่บ้าน ซึ่งพี่เลี้ยงจะคอยช่วยเหลือเด็กและคอยแก้ปัญหาต่างๆ ให้เด็กจนเด็กไม่มีโอกาสที่จะได้เผชิญกับปัญหาและลงมือแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ในขณะที่ตัวรายการทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลด้านการคิดแก้ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การร้องไห้หรือแสดงพฤติกรรมวิตกกังวล เมื่อพบหรือเผชิญปัญหา ซึ่งอาจเนื่องมาจากการบริบทของการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองเช่นกัน ที่มีความใกล้ชิดกับเด็ก รวมถึงมีพี่เลี้ยงที่คอยช่วยแก้ปัญหาให้เด็ก เด็กจึงเรียนรู้ว่าหากตนเองมีปัญหาสามารถขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ได้ หรือแม้ผู้ใหญ่เองอาจช่วยลงมือแก้ปัญหาให้กับเด็กเองโดยที่เด็กไม่ต้องร้องขอด้วย เด็กจึงรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และไม่แสดงความวิตกกังวลออกมาให้เห็นมากนัก นอกจากนี้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ทั้งครูและผู้ปกครองควรมีบทบาทที่สำคัญในพัฒนาทักษะชีวิตด้านการคิดแก้ปัญหาให้กับเด็ก โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้เผชิญกับปัญหาต่างๆ และกระตุ้นให้เด็กได้แสดงความสามารถในการคิดเพื่อแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากทักษะชีวิตด้านการคิดแก้ปัญหามีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา เพราะในชีวิตมนุษย์ทุกคนต่างต้องพบกับปัญหาด้วยกันทั้งสิ้นความสามารถในการแก้ปัญหาจะช่วยให้นมนุษย์สามารถก้าวผ่านปัญหาไปได้ถูกทาง รศนา อชชะกิจ (2537) ได้กล่าวถึง ผู้ที่มีความสามารถสูงในการแก้ปัญหาย่อมประสบความสำเร็จทั้งในชีวิตส่วนตัว ครอบครัวและหน้าที่การงาน การแก้ปัญหาจึงมีความสำคัญต่อการอยู่รอดปลอดภัยและการดำเนินหน้าที่การงาน ทั้งนี้ครูและผู้ปกครองจึงควรส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสได้คิดแก้ปัญหา ซึ่งการคิดแก้ปัญหาก็จะช่วยให้เด็กได้เกิดความสามารถในการจัดการปัญหากับเหตุการณ์ที่ไม่คุ้นเคยด้วยกลวิธีต่างๆ เช่น การเปิดโอกาสกระตุ้นให้เด็กได้สำรวจค้นคว้าจากสภาพแวดล้อมรอบตัว การเรียนรู้แบบหลากหลาย การคิดค้นหาคำตอบ การใช้คำถามแบบเปิด-ปิด เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดการคาดคะเน การทำนายและแสดงความคิดเห็น หรือการสรุปโดยการวาดภาพปล่อยให้เด็กได้เรียนรู้และลองทำสิ่งใหม่ๆ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ๆ โดยผู้ใหญ่คอยดูแลความปลอดภัยในกิจกรรมที่เด็กทำ (National Childcare Accreditation Council, 2009) ดังนั้นเด็กจึงควรได้รับการพัฒนาในด้านการคิดแก้ปัญหาโดยทั้งครูและผู้ปกครองควรปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. โรงเรียนและผู้ปกครองควรร่วมมือพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. โรงเรียนควรมีการจัดอบรมให้ครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กวัยอนุบาลที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย เพื่อให้ครูและผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับเด็กวัยอนุบาล และสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กวัยอนุบาลเพื่อให้ทราบว่ามีวิธีการหรือเทคนิคใดที่สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการเปรียบเทียบทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดต่างๆ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จากุพันธ์ มงคลวัฒน์. (2557). *บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็กวัยอนุบาล*. สืบค้นจาก <http://www.edu.chula.ac.th/ojed/doc/V91/v91d0043.pdf>

จิระพันธุ์ พูลพัฒน์. 2556. *การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. รายงานการวิจัยนำเสนอในการประชุมวิชาการครบรอบ 56 ปี แห่งการสถาปนา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2556. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (2555). *สอนลูกให้มีทักษะชีวิต (Life Skills)*. สืบค้นจาก <http://www.taamkru.com>.

พัฒนา ชัยพงศ์. (2555). *การเล่นเพื่อพัฒนา*. สืบค้นจาก http://www.kukai.ac.th/Thai/knowledge_Play_to_develop.php

รศนา อึ้งชะกิจ. (2537). *กระบวนการแก้ปัญหาและตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

ภาษาอังกฤษ

Bandura, A. (1969). *Principles of behavior modification*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

National Childcare Accreditation Council. (2009). *Supporting children's development: Life skills*. Retrieved from http://ncac.acecqa.gov.au/educator-resources/pcf-articles/Life_skills_Dec09.pdf